МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет географічний
Кафедра географії України

Затверджено
На засіданні кафедри географії України
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри проф. Р.М. Лозинський

Силабус з навчальної дисципліни «Управління просторовим розвитком», що викладається в межах ОПП “Географія”, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 106 “Географія”

Львів 2023 р.

Назва дисципліни	**Управління просторовим розвитком**
Адреса викладання дисципліни	вул. П. Дорошенка, 41, Львів, Львівська область, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	географічний факультет, кафедра географії України
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань: 10 Природничі науки Спеціальність 106 “Географія” ОПП: Географія
Викладачі дисципліни	Лабінська Г.М., к. г. н., доцентка кафедри географії України
Контактна інформація викладачів	halyna.labinska@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації у день проведення лекцій/практичних занять або у чаті групи у *Teams*.
Сторінка курсу	Природничі науки Географічний факультет Географія
Інформація про дисципліну	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов’язкові для орієнтування у просторовому розвитку та можливостях управління ним. Тому у курсі представлено огляд сучасних містобудівних концепцій, досвід управління просторовим розвитком, напрацьований у країнах світу, а також огляд процесів та інструментів, які потрібні для критичного аналізу стану території, її просторового планування і розробки пропозицій щодо його оптимізації. Дана дисципліна забезпечує такі важливі компетенції для студентів-географів: дослідницькі навики і вміння, здатність ідентифікувати проблеми просторового розвитку і чинники, які їх зумовлюють, а також розробляти шляхи їх ефективного вирішення.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «***Управління просторовим розвитком***» належить до циклу професійної та практичної підготовки ОПП “Географія” із спеціальності 106 “Географія”, яка викладається у V семестрі в обсязі 4 кредитів *ECTS*.
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення дисципліни «***Управління просторовим розвитком***» є ознайомлення студентів із тенденціями просторового розвитку на сучасному етапі, оволодіння ними сучасними підходами та інструментами задля здатності приймати рішення щодо оптимізації розвитку конкретної території. *Основні завдання курсу* охоплюють: 1) ознайомлення із законодавчою та нормативною базою, що регулює просторовий розвиток в Україні та видами містобудівної документації загальнодержавного, регіонального та місцевого рівнів; 2) вивчення переліку документації, необхідної територіальній громаді (ТГ) на сучасному етапі; 3) аналіз містобудівних концепцій, напрацьованих у світі, і приклади їхнього впровадження на сучасному етапі; 4) з’ясування специфіки просторового розвитку міських і сільських поселень, промислових і сільськогосподарських районів, рекреаційних регіонів і успішних прикладів реновації, ревіталізації, партисипації і діджиталізації у низці країн ЄС; 5) формування здатності використання науково-методичних підходів для напрацювання стратегії розвитку конкретної території. А також досягнення спеціальних компетентностей: **Спеціальні компетентності**: СК$_2$. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства. СК$_7$. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм,

	концепцій та принципів.
Література для вивчення дисципліни	*Основна література*: 1. *Безлюбченко О.С.* Планування і благоустрій міст. Навчальний посібник / О.С.Безлюбченко, О.В.Завальний, Т.О.Черноносова. – Харків, ХНАМГ, 2011.- 191 с. *URL:* Планування і благоустрій міст Безлюбченко О.С..pdf 2. *Берданова О.* Стратегічне планування місцевого розвитку. Практичний посібник / О.Берданова, В.Вакуленко; Швейцарсько-український проект "Підтримка децентралізації в Україні" – DESPRO. – Київ: ТОВ "София-А", 2012. – 88 с. *URL:* Стратегічне планування місцевого розвитку Берданова О.pdf 3. *Дронова О.Л.* Геоурбаністика: навчальний посібник / О.Л. Дронова. – Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. – 419 с. 4. Концепція публічного управління у сфері містобудівної діяльності на 2019-2030 роки. *URL*: Kontseptsiya-na-sayt.pdf (minregion.gov.ua) 5. *Ткачук А.* Просторове планування для економічного зростання: аналіз практики та законодавства /А. Ткачук, О. Врублевський. – Київ, 2009. – 120 с. *Додаткова література*: 1. Закон України "Про основи містобудування". *URL*: Про основи містобудування | від 16.11.1992 № 2780-XII (rada.gov.ua) 2. Закон України "Про регулювання містобудівельної діяльності". *URL*: Про регулювання містобудівно... | від 17.02.2011 № 3038-VI (rada.gov.ua) 3. Закон України "Про архітектурну діяльність". *URL*: Про архітектурну діяльність | від 20.05.1999 № 687-XIV (rada.gov.ua) 4. Державні Будівельні Норми України. *URL*: ДБН - всі будівельні норми України на порталі ДБНУ 5. *Галушка З.І.* Концепція інтегрованого розвитку міст: необхідність та можливості застосування в Україні / З.І.Галушка, В.О.Соболєв // Економіка та управління національним господарством. Випуск №1(69), 2019. – С. 80-85. *URL*: 12.pdf (nau.in.ua) 6. *Лабінська Г.* Варіативність містобудівних концепцій як засіб конкурентоспроможності світових міст / Галина Лабінська // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Географічна освіта і наука: виклики і поступ", присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (Україна, м. Львів, 18-20 травня 2023 р.). У 3-ох томах. Львів: Простір-М, 2023. Том 2. – С. 228-235. 7. *Лабінська Г.* Курорт Солотвино Закарпатської області: ресурси, територіальна організація, перспективи розвитку / Галина Лабінська // Матеріали XVI наукової конференції з міжнародною участю "Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід" (Львів, 7 жовтня 2022 р.). - С. 152-158. *URL:* materialy-HEOHRAFIYA-EKONOMIKA-I-TURYZM-16-2022-book.pdf 8. *Лабінська Г.М.* Реалізація концепції "*SMART CITY*" на прикладі курорту Трускавець Львівської області // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Міський туризм: реалії, виклики, перспективи (Київ, 27.03.2020). – Київ: Альфа-ПІК, 2020. – С.57-58. 9. *Лабінська Г.* Ревіталізація як чинник туристичної привабливості міста (на прикладі польського міста Катовиці) / Галина Лабінська // Матеріали XVII міжнародної наук.-практ. конференції "Географія, економіка, і туризм: національний та міжнародний досвід", присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті, 20-річчю кафедри туризму. Львів, 6-8 жовтня 2023 р. С. 199-2003. *URL:* materialy kafedra touryzmu 2023.pdf 10. *Лабінська Г.М.* Роль інженерного благоустрою у просторовому плануванні / Г.М. Лабінська // II Міжнародна науково-практична конференція "Trends in the scientific development", 28 вересня – 1 жовтня 2021 р. Ванкувер, Канада. *URL:* II-Conference-Trends-in-the-scientific-development.pdf . – С. 76-82. 11. *Лабінська Г.* Трансформація підходів у просторовому плануванні на прикладах з XIX по XXI ст. / Галина Лабінська // Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р.М.]. – Львів, 2022. – С. 262-281. *URL:* Suchasni-napriamky-rozv-heohrafii-Ukrainy-book2022.pdf (lnu.edu.ua) 12. Офіційний веб-портал об'єднаних територіальних громад України. *URL*: *https://gromada.info/* 13. *Тищенко І. М.* Міський публічний простір: підходи до визначення // Магістеріум. Вип. 59, Культурологія, НУ «Києво-Могилянська академія». 2015. - 87 с. *URL*: https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/82bc7327-5489-42a8-91a2-04fdbff4c10d/content 14. *Labinska H.* Influence of agglomerations on tourism development in Lviv region // Studia Periegetica, Polska. №3(27), 2019. – P. 45-57. *URL*: Influence of Agglomerations on the Development of Tourism in the Lviv Region - Studia Periegetica - Volume 27(3) (2019) -

	CEJSH - Yadda 15. *Lozynskyy, R. Pantyley, V. and Sawicka, A*. (2021). The smart city concept in Poland and Ukraine: in search of cooperation opportunities. Bulletin of Geography. Socio-economic Series. 52(52): 95–109. *URL*: (PDF) The smart city concept in Poland and Ukraine: In search of cooperation opportunities 16. *Luigi La Riccia*. Landskape planning at the Local Level (2017). *URL*: 421334_1_En_BookFrontmatter 1..16 (springer.com) 17. *Nowak, M.; Petrisor, A.-I.; Mitrea, A.; Kovács, K.F.; Lukstina,G.; Jürgenson, E.; Ladzianska, Z.; Simeonova, V.; Lozynskyy, R.; Rezac,V.*; et al. The Role of Spatial Plans Adopted at the Local Level in the Spatial Planning Systems of Central and Eastern European Countries. Land 2022, 11, 1599. *URL*: (PDF) The Role of Spatial Plans Adopted at the Local Level in the Spatial Planning Systems of Central and Eastern European Countries / Роль просторових планів, прийнятих на місцевому рівні, у системах просторового планування країн Центральної та Східної Європи 18. Success factors of place marketing: A study of place marketing practices in Northern Europe and the United States (2003). *URL*: Success Factors of Place Marketing: A Study of Place Marketing Practices in Northern Europe and the United States
Обсяг курсу	Загальний обсяг курсу – 120 год. 64 год. аудиторних занять, з них 32 год. лекцій, 32 год. лабораторних. 56 год. самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після завершення курсу студент/студентка повинні: **знати**: законодавчу та нормативну базу, що стосується просторового розвитку у країні; види містобудівної документації на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівні; перелік документації, необхідної територіальній громаді (ТГ) на сучасному етапі; містобудівні концепції, напрацьовані у світі; специфіку просторового розвитку міських і сільських поселень, промислових і сільськогосподарських районів, рекреаційних регіонів; приклади просторових змін, знакових за суттю у контексті використання їхнього досвіду в українських умовах. **вміти**: напрацьовувати концепцію плану дій щодо розробки стратегічних документів розвитку ТГ; застосовувати методичний арсенал для розроблення регіональної стратегії розвитку території; опираючись на вивчений досвід управління просторовими розвитком у країнах світу і визначення поточного стану території громади, пропонувати власні шляхи оптимізації просторового розвитку конкретної території. Даний навчальний курс, як складова частина процесу підготовки бакалавра, має сприяти досягненню таких **програмних результатів навчання (ПРН)**: $ПРН_1$. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук. $ПРН_2$. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ. $ПРН_4$. Аналізувати географічний потенціал території. $ПРН_6$. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук. $ПРН_8$. Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних і суспільних процесів формування і розвитку геосфер. $ПРН_{10}$. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні. $ПРН_{14}$. Проводити геоекологічну експертизу та розробляти проекти охорони природи і збалансованого природокористування.
Ключові слова	Просторовий розвиток, просторове планування, містобудівна документація, генеральний план поселення, зонінг, економічне районування, реновація, ревіталізація, партисипація, діджиталізація
Формат курсу	Очний ***Очна (денна) форма*** навчання передбачає постійний особистий контакт науково-педагогічного працівника і студента, що забезпечує надбання глибоких системних знань, стійких умінь. Студенти денної форми навчання зобов'язані відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом та своєчасно виконувати навчальні завдання відповідно робочої програми.
Теми	Перелік тем подано у формі СХЕМИ КУРСУ[1]
Підсумковий контроль, форма	екзамен у кінці семестру письмовий
	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з основ фізичної та

Пререквізити	суспільної географії, екології, достатніх для сприйняття категоріального апарату дисципліни "*Управління просторовим розвитком*".
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Основними формами навчання є лекційна подача матеріалу, проведення практичних і семінарських занять, а також організація самостійної роботи студентів. На практичних і семінарських заняттях здійснюється роз'яснення сутності завдань і підходів до їх вирішення, а також вирішення проблемних питань. У семінарах передбачено використання презентацій у форматі *Pecha Kucha*. Для активізації навчального процесу передбачено навчальні екскурсії і застосування інтерактивних методів навчання; передбачено також ситуативний бліц-контроль знань у межах лекцій.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання мультимедійного обладнання. Для вивчення курсу достатньо володіти такими програми як *Microsoft Office Word, Microsoft Office Excel, Microsoft Office Power Point*, *Microsoft Teams, Canva*
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним розподілом: • практичні; максимальна кількість балів – 32 б. • контрольні заміри; максимальна кількість балів – 5 б. • ІНДЗ; максимальна кількість балів – 13 б. • іспит; максимальна кількість балів – 50 б. Приклад розподілу балів на семінарських заняття подаємо нижче [2]. При виконанні **практичних робіт** і **семінару 2** студенти обирають індивідуальні об'єкти дослідження: міста, села, громадські простори, територіальні громади, які аналізують за вказаними у методичних вказівках курсу планами. Під час **семінару 1** викладачем проводиться бліц-опитування, яке охоплює 10 питань за темами курсу *0,5 б (*max* 5 балів). **ІНДЗ**. Цей вид роботи студенти виконують самостійно, за наданим викладачем планом і списком джерел, оформлюючи її результати у вигляді презентації *Microsoft Office Power Point, Canva*. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями з наданими авторськими міркуваннями і висновками. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем. **Самостійна робота** студентів, яка передбачена за темою, поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі (на іспиті). Семестровий **екзамен** є формою підсумкового контролю. Екзаменаційний білет містить тестові і описові завдання. *Перший рівень*: тестові питання - 16 тестових питань * 2б (*max* 32 бали). Тестові питання – це, переважно, завдання із вибором правильної однієї або кількох відповідей, у т. ч. з уточненням варіанту відповіді самого студента/-ки. За кожну правильну відповідь студент/-ка одержує 2 б. *Другий рівень* – три описові питання * 6 балів (*max* бал – 18). Оцінка відповіді з максимальною кількістю балів виставляється у випадку, коли студент/-ка володіє навчальним матеріалом, аргументовано і лаконічно його викладає у письмовій відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст конкретного описового питання. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються!
Питання до заліку чи екзамену.	*Перелік тестів та описових питань, винесених на іспит* 1. До якого рівня містобудівної документації відноситься План зонування території? а) державний рівень; б) регіональний рівень; в) локальний рівень. 2. Яка містобудівна документація є основною на регіональному рівні?

а) Генеральна схема планування території України;
б) Схема планування окремої частини території України;
в) Схема планування території області;
г) Схема планування частини області;
д) Схема планування території району;
е) Схема планування частини району;
є) Генеральний план населеного пункту;
ж) План зонування території;
з) Детальний план території;
к) Детальний план окремої земельної ділянки за межами населеного пункту.

3. Яка містобудівна документація є основною на державному рівні?
а) Генеральна схема планування території України;
б) Схема планування окремої частини території України;
в) Схема планування території області;
г) Схема планування частини області;
д) Схема планування території району;
е) Схема планування частини району;
є) Генеральний план населеного пункту;
ж) План зонування території;
з) Детальний план території;
к) Детальний план окремої земельної ділянки за межами населеного пункту.

4. Яким Законом України регулюють статус територіальної громади в Україні?

5. Пригадайте прізвище та ім'я інспектора міських плантацій м. Львів у XIX – поч. XX ст., автора проєктів усіх міських зелених насаджень у парках, бульварах та площах.

6. Чи входить Кодекс цивільного захисту населення до переліку законодавчої та нормативної бази просторових змін в Україні?
а) так;
б) ні.

7. До складу яких нормативних документів входить документ “Склад та зміст Генерального плану населених пунктів”?
а) Закони України;
б) Постанови Кабінету Міністрів України;
в) ДБН;
г) Лісовий кодекс;
д) Земельний кодекс;
е) Кодекс цивільного захисту населення.

8. До складу яких нормативних документів входить документ “Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях”?
а) Закони України;
б) Постанови Кабінету Міністрів України;
в) ДБН;
г) Лісовий кодекс;
д) Земельний кодекс;
е) Кодекс цивільного захисту населення.

9. До складу яких нормативних документів входить документ “Про охорону атмосферного повітря”?
а) Закони України;
б) Постанови Кабінету Міністрів України;
в) ДБН;
г) Лісовий кодекс;
д) Земельний кодекс;
е) Кодекс цивільного захисту населення.

10. Який вид містобудівної документації став обов'язковим на локальному рівні (на додачу до вже існуючих)?
а) Генеральна схема планування території України;
б) План зонування території;
в) Детальний план території;
г) Схема планування території області;
д) План евакуації населення на випадок стихійних явищ природи;
е) ваш варіант.

11. Чи ідентичні поняття “містобудування” і “містобудівна діяльність”, визначення яких подано у Законі України?
а) так;
б) ні.

12. У якому Законі України подано визначення поняття “містобудування”?
а) “Про основи містобудування”.
б) “Про регулювання містобудівельної діяльності”.
в) “Про архітектурну діяльність”.

13. Чи забезпечує Закон України врахування державних та громадських інтересів при плануванні та забудові території?
а) так;

б) ні.

14. Компетенція "*встановлення та зміна меж населених пунктів*" належить до рівня:
а) Кабінету Міністрів України у сфері містобудування;
б) обласних і районних рад у сфері містобудування;
в) сільських, селищних, міських рад та їх виконавчих органів у сфері містобудування;
г) державного регулювання у сфері містобудування.

15. Компетенцію "*участь у проведенні грошової оцінки земель державної власності в населених пунктах на території області (крім міст обласного значення)*", згідно Закону України, реалізує:
а) місцева державна адміністрація;
б) сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи;
в) об'єднана територіальна громада;
г) Кабінет Міністрів України.

16. Чіткий розподіл повноважень між гілками влади у сфері містобудування забезпечується виконанням Закону України:
а) "Про основи містобудування".
б) "Про регулювання містобудівельної діяльності".
в) "Про архітектурну діяльність".

17. Будівельні норми і правила – це:
а) комплекс якісних і кількісних показників і вимог щодо розробки і реалізації містобудівної документації;
б) врахування природно-кліматичних, гідрологічних та екологічних умов при врахуванні містобудівних проєктів;
в) врахування соціальних умов при врахуванні містобудівних проєктів;
г) комплекс вимог, спрямованих на забезпечення формування повноцінного життєвого середовища та якнайкращих умов життєдіяльності людини.

18. Переважним правом викупу земель, будинків і споруд для містобудівних потреб володіє:
а) приватний власник, землекористувач;
б) територіальна громада;
в) сільські, селищні, міські ради;
г) місцева державна адміністрація.

19. Державний контроль у сфері містобудування (державний архітектурно-будівельний контроль та нагляд) здійснюється:
а) місцевою державною адміністрацією;
б) виконавчими органами сільських, селищних, міських рад;
в) судовими інстанціями;
г) Кабінетом Міністрів України.

20. Законодавче тлумачення основних термінів: "Генеральна схема планування території України", "генеральний план населеного пункту", "детальний план території", "містобудівна документація" та інші подано у Законі України:
а) "Про основи містобудування".
б) "Про регулювання містобудівельної діяльності".
в) "Про архітектурну діяльність".

21. Поясніть, що означає термін "*лінії регулювання забудови*".

22. Поясніть, що означає термін "*червоні лінії*".

23. Для яких населених пунктів генеральні плани можуть поєднуватися з детальними планами всієї території?
а) для поселень людністю до 500 тис. осіб;
б) для поселень людністю до 50 тис. осіб;
в) для поселень людністю до 5 тис. осіб;
г) для населених пунктів, віднесених до Списку історичних населених місць України;
д) у територіальній громаді з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

24. Який містобудівний документ є доречним для населених пунктів, віднесених до Списку історичних населених місць України?
а) історико-архітектурний опорний план населеного пункту;
б) режиму регулювання забудови;
в) меж визначених історичних ареалів у складі генерального плану населеного пункту;
г) інформація про об'єкти культурної спадщини.

25. Яким терміном обмежено строк дії Генерального плану населеного пункту?
а) терміном 10 років;
б) терміном 20 років;
в) терміном 25 років;
г) ваш варіант.

26. З якою частотою можна вносити зміни до Генерального плану поселення?
а) раз на 2 роки;
б) раз на 4 роки;
в) раз на 5 років;
г) раз на 10 років.

27. Експертизі містобудівної документації на місцевому рівні підлягають виключно:
а) Генеральний план населеного пункту;
б) план зонування;

в) детальні плани території;
г) Генеральна схема планування території області.

28. Чи може Детальний план території мати інформацію з обмеженим доступом чи бути обмеженим у доступі?
а) так;
б) ні.

29. Громадському обговоренню підлягають розроблені в установленому порядку проекти містобудівної документації на місцевому рівні, а саме:
а) Генеральні плани населених пунктів;
б) плани зонування територій;
в) детальні плани територій.

30. У яких випадках виключно на конкурсній основі здійснюється розроблення проектів об'єктів архітектури:
а) при очікуваному суттєвому впливі на розвиток і формування забудови населених пунктів;
б) при розміщенні об'єктів в зоні охорони пам'яток історії та культури;
в) за ініціативою замовників та об'єднань професійних архітекторів;
г) при можливому негативному впливі на території і об'єкти природно-заповідного фонду.

31. Європейський стандарт брендингу –це:
а) зв'язок між формуванням бренду території і розкриттям його ідентичності;
б) відповідність якості продукту найвищим стандартам, які висуваються до нього;
в) стратегічне просування території з метою сприяння його розвитку;
г) відображенням сутності місця.

32. Громадський бюджет участі населення поселення називають :
а) діджиталізація;
б) ревіталізація;
в) партисипація;
г) реновація.

33. У випадку, коли йдеться про модернізацію об'єкта, без зміни його функцій, ми говоримо про:
а) діджиталізацію;
б) ревіталізацію;
в) партисипацію;
г) реновацію.

34. Компонент "землевпорядкування" включено до складу документу, який є необхідним для ОТГ:
а) детального плану території ТГ;
б) інвестиційного плану ТГ;
в) комплексного плану просторового розвитку ТГ;
г) генерального плану ТГ.

35. Суб'єктами створення Комплексного плану просторового розвитку території виступають:
а) стейкхолдери;
б) місцева влада;
в) громада;
г) представники місцевого бізнесу.

36. Яка ініціатива стосовно благоустрою території міст, започаткована у США і активно впроваджувана і у Берліні, і у Варшаві, знаходить все більше впровадження і в Україні?

37. Які повноваження має староста громади?
а) представляти громаду на представницьких рівнях;
б) має можливість суміщати службову діяльність з іншою роботою;
в) виконує окремі завдання адміністратора ЦНАП;
г) працює над проектом бюджету громади;
д) каратиме нерадивих членів громади;
е) консультуватиметься з громадою щодо рішень стосовно ТГ;
є) консультуватиметься з громадою щодо рішень стосовно старостинського округу;

38. Які елементи *Smart-city* вже можна знайти у містах України?

39. Якою була кількість Територіальних Громад (ТГ) в Україні, на початку 2023 р.?
а) 1964;
б) 180;
в) 25;
г) 686;
д) 1469;
е) 1649.

40. Який регіон України у плані формування фінансової спроможності ТГ матиме найбільші труднощі, на вашу думку, і чому?
а) Захід України;
б) Південь України;
в) Схід України;
г) Північ України;
д) ваш варіант відповіді.

41. Виберіть з наведеного переліку чотири головні документи, яка має мати ТГ у першу чергу:
а) Стратегія розвитку ТГ;

б) Детальний план території;
в) Статут ТГ;
г) План землеустрою адміністративної одиниці;
д) Схема планування ТГ;
е) Генплан населеного пункту;
є) План соціально-економічного та культурного розвитку громади;
ж) Екологічний паспорт поселення;
з) Маркетинговий план, брендинг та план промоції території ТГ.

42. Які статті доходів вже можуть отримувати територіальні громади в Україні з 1.01.2021 р.?
а) податок на доходи фізичних осіб;
б) місцеві податки і збори;
в) рентні платежі;
г) акцизний податок;
д) доходи від використання комунального майна;
е) надходження з державного бюджету;
є) плата за надання адміністративних послуг;
ж) надходження з обласного бюджету;

43. Вкажіть, у чому суть функціонального підходу на світовому ринку транспортних послуг...
а) функціонування транспорту за його основними галузями: залізничний, авіаційний, автомобільний,...
б) діяльність окремих транспортних підприємств у складі господарств міст і регіонів;
в) комбінування різних видів транспорту для цільових перевезень.

44. Поясніть письмово термін "*транспортна втома населення*".

45. Позначте головні показники руху транспорту:
а) функціональність залізничних станцій;
б) обсяги перевезення пасажирів;
в) колійність залізниці;
г) обсяги перевезення вантажів;
д) пасажирообіг;
е) величина дохідності від транзитних перевезень;
є) кількість обслуговуючого персоналу.

46. Поясність у чому відмінність громадського простору від публічного простору?

47. Які об'єкти формують "обслуговуючий" сегмент ТГ, яку ви обрали для ІНДЗ?

48. Які об'єкти входять до "формуючого" сегменту ТГ, яку ви обрали для ІНДЗ?

49. Які об'єкти формують "життєзабезпечуючий" сегмент ТГ, яку ви обрали для ІНДЗ?

50. Які типи просторової конфігурації сіл мають міце в ТГ, яку ви обрали для ІНДЗ?
а) одно-, дво-, багаторядні;
б) гніздові;
в) квартальні;
г) радіально-кільцеві;
д) стрічкові, ланцюгові;
е) ройові;
є) променеві;
ж) складні.

51. Яка проблема №1 постає перед обраною вами для аналізу ТГ на сучасному етапі?

52. Які типи сіл за людністю, функціями та просторової конфігурації ви можете назвати?

53. Які містобудівні концепції ви можете назвати?

54. Які приклади впровадження концепції "*міста-саду*" в Україні ви можете назвати?

55. Які тенденції просторового розвитку в Україні простежилися у постпандемічному періоді?

56. Оберіть найбільш влучне визначення поняття "*територіальна громада*":
а) частина території ТГ, на якій розташовані один або декілька населених пунктів (сіл, селищ), крім адміністративного центру ОТГ, визначена сільською, селищною, міською радою з метою забезпечення представництва інтересів жителів такого населеного пункту (населених пунктів) старостою;
б) жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр;
в) нерозривна територія, в межах якої територіальна громада здійснює свої повноваження щодо вирішення питань місцевого значення відповідно до Конституції і Законів України, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування.

57. Яким конкретно ДБН визначається Схема планування території сільради?

58. Чи фінансуватиме обласний бюджет видатки ТГ на утримання доріг загального користування місцевого

значення?
а) так;
б) ні.

59. Чи фінансуватиме ТГ утримання доріг загального користування місцевого значення?
а) так;
б) ні.

60. Чи фінансуватиме ТГ утримання амбулаторій, фельдшерсько-акушерських пунктів, районних і міських лікарень у своїх межах?
а) так;
б) ні.

61. Яку посаду на сучасному етапі зобов'язані включити до складу виконавчого комітету міської, сільської, селищної ради?
а) землеміра;
б) бухгалтера;
в) головного архітектора;
г) еколога.

62. Які компоненти з наведеного переліку формують підгрунтя просторового розвитку:
а) виробництво;
б) розселення населення;
в) природні умови території;
г) стан довкілля;
д) соціальні інфраструктура;
е) інженерна інфраструктура.

63. Які критерії виділення міст на сучасному етапі можете назвати?
а) людність;
б) збільшення площі лісів у містах;
в) рівень благоустрою;
г) специфіка зайнятості населення міста;
д) щільність населення у місті;
е) поверховість забудови.

64. Що мають на увазі під терміном "*Червоні лінії*" у містобудуванні?
а) межі існуючих кварталів;
б) межі запроєктованих доріг;
в) межі інженерних комунікацій;
г) межі транспортних комунікацій;
д) обмеження поверховості забудови;
е) обмеження рівня озеленення кварталу;
є) рівень допустимої щільності населення у житловому кварталі;
ж) рівень впізнаваності території/поселення у свідомості громадян, світовою громадськістю.

65. Які антропогенні чинники оцінки території ви обрали б з наведеного переліку:
а) транспортна доступність тих чи інших об'єктів міста;
б) вимоги до охорони довкілля;
в) насичення території інженерними мережами і спорудами;
г) насичення території транспортними мережами і спорудами;
д) насичення території соціальними мережами і спорудами;
е) естетичні вимоги;
є) санітарно-гігієнічні вимоги.

66. Яку інформацію доносить до споживача містобудівний документ "Схема зонування території"?
а) про кадастрову цінність земель/грунтів поселення;
б) про функціональне призначення земель поселення;
в) про сформовані зони послуг у межах поселення;
г) про цінову політику у межах виокремлених зон.

67. Що розуміють під терміном "*культурний ландшафт*"? Які три види культурних ландшафтів ви можете назвати?

68. Що вам відомо про "Соціальну карту територіальних громад"?

69. Що вам відомо про "Платформу інструментів та сервісів *е*-демократії"?

70. Що вам відомо про "Портал спроможності громад"?

Перелік розширених питань на іспит

1. Окресліть суть просторового планування: ваше розуміння.
2. Поясність у чому полягає відмінність між генеральним планом території та схемою зонування?
3. Якою є доцільність розробки планів зонування території?
4. Окресліть план дій ТГ щодо розробки стратегічних документів розвитку ТГ.
5. Головні проблеми українських ТГ на сучасному етапі.
6. Для чого територіальній громаді потрібен брендинг/ребрендинг?
7. Розкажіть про територіальний бренд та інструменти його творення.
8. Що собою являє продукт із географічним зазначенням? Які вимоги ставляться до цієї групи продуктів?

	9. Українська специфіка продуктів із географічним зазначенням і вигоди/збитки від впровадження. 10. Яким чином розміщення опорних навчальних закладів і опорних лікарняних закладів з визначенням госпітальних округів впливатимуть на формування "критичної" зайнятості у територіальних громадах? 11. Проаналізуйте структуру доходів і видатків обраної вами ТГ. Які основні ризики для ТГ постануть вже найближчим часом? 12. Яким чином Будівельні Норми і Правила регулюють просторовий розвиток в Україні? 13. Якими є основні тенденції змін у площині інженерної інфраструктури України? 14. Окресліть основні віхи розвитку міст України упродовж XX і на початку XXI ст. 15. Які чинники вплинули на розвиток міст на Сході та Заході, у центрі, Півночі на Півдні України? 16. Окресліть доцільність ревіталізації об'єктів на сучасному етапі на конкретних прикладах? 17. Наведіть приклади успішної реновації, реалізовані в Україні. 18. Яку роль відіграють культурні ландшафти у життєдіяльності ТГ? 19. Які просторові зміни відбулися у світі за впливу пандемії *Covid-19*. 20. Які просторові зміни відбулися в Україні за впливу пандемії *Covid-19*. 21. Яку роль відіграють громадські простори у просторовому розвитку ТГ? 22. Яку роль відіграють публічні простори у просторовому розвитку ТГ? 23. Які невирішені питання постали перед ТГ перед введенням ринку землі? 24. Актуальні дії громад у контексті введення ринку землі. 25. Роль транспорту у розвитку ТГ. 26. Основні автотранспортні проблеми сучасності. Концепція сталої мобільності. 27. Концепція інтегрованого міського розвитку, широко впроваджувана у містах України на сучасному етапі. 28. Поясніть термін "*кліматична меліорація*" і які зиски отримує ТГ від її впровадження. 29. Оцінка території за природними чинниками. 30. Оцінка території за антропогенними чинниками. 31. Проблеми організації сучасного простору житлових кварталів міст і селищ. 32. Сучасні трансформації у стані інженерної інфраструктури України. 33. Водопостачання та водоспоживання в Україні: перспективи громад. 34. Ефект *NIMBY*. Способи вирішення даної закономірності у просторовому плануванні. 35. Практичні кроки зі збереження культурних ландшафтів у громадах.
	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

[2] Приклад розподілу балів на заняттях з курсу «*Управління просторовим розвитком*»

Розподіл балів за підготовку практичних і семінарських								ІНДЗ	Екзамен	Разом
Пр1	Пр2	С1	С2	Пр3	Пр4	Пр5	Пр6			
5	5	5	5		2	10	5	13	50	100

Пр1, Пр2, С1,…Пр5 – практичні і семінарські заняття.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
81-89	добре	
71-80		
61-70	задовільно	
51-60		
*	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

СХЕМА КУРСУ “УПРАВЛІННЯ ПРОСТОРОВИМ РОЗВИТКОМ”[1]

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література, ресурси в *Internet*	Завдання, год	Термін виконання
1	**Тема 1. Просторове планування і районування.** Основні поняття: просторове плануванні, економічне районування. Законодавча та нормативна база просторового розвитку. Види містобудівної документації (Генеральна схема планування території України; Генеральний план поселення, план зонування території (зонінг); детальний план території). Результати реформи децентралізації в Україні Законодавча база курсу. *Самостійна робота*	Лекція	1. Закон України “Про основи містобудування”. *URL*: Про основи містобудування | від 16.11.1992 № 2780-XII (rada.gov.ua) 2. Закон України “Про регулювання містобудівельної діяльності”. *URL*: Про регулювання містобудівно... | від 17.02.2011 № 3038-VI (rada.gov.ua) 3. Закон України “Про архітектурну діяльність”. *URL*: Про архітектурну діяльність | від 20.05.1999 № 687-XIV (rada.gov.ua) 4. Державні Будівельні Норми України. *URL*: ДБН - всі будівельні норми України на порталі ДБНУ 5. Матеріали генеральної схеми планування території України. *URL*: Генеральна схема планування території України | Платформа розвитку міст 6. *Склярська О.І.* Реформування адміністративно-територіального устрою України: суспільно-географічні дослідження проблематики / О.І.Склярська // Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М.]. – Львів, 2022. – С. 212–226. 7. *Luigi La Riccia.* Landskape planning at the Local Level (2017). *URL*: 421334_1_En_BookFrontmatter 1..16 (springer.com) *Тема. Результати реформи децентралізації в Україні. Вплив війни на хід реформи*	2 год. *2 год.*	1 тиждень
2	**Тема 1. Система просторового планування України. Схеми планування території області і районів, генеральні плани міст України.** Аналіз наявної містобудівної документації країни, областей, адміністративного району, міських та сільських поселень. *Самостійна робота*	Семінар 1	1. Атлас адміністративно-територіального устрою України. Новий районний поділ та територіальні громади: 2020. *URL*: Атлас нового АТУ 2020.pdf – Google Диск 2. Матеріали генеральної схеми планування території України. *URL*: Генеральна схема планування території України | Платформа розвитку міст 3. Міністерство розвитку громад і територій України провело моніторинг розроблення та оновлення містобудівної документації. *URL*: Департамент архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства та енергозбереження Тернопільської обласної державної адміністрації (2022) 4. Офіційний веб-портал об’єднаних територіальних громад України. *URL*: *https://gromada.info/* *Тема. Детальні плани території, плани зонування, генплани поселень, комплексні плани просторового розвитку ТГ*	2 год. *2 год.*	1 тиждень
3	**Тема 2. Трансформація підходів у просторовому плануванні і містобудуванні у світі та Україні.** Схеми просторового розвитку великих міст у XIX ст.: архітекторів Джона Неша у Лондоні; Жоржа Османа у	Лекція	1. *Гарасим А.* Як Рур відмовився від видобутку вугілля / Андрій Гарасим. *URL*: Як Рур відмовився від видобутку вугілля – Енергетичний Перехід в Україні 2. *Лабінська Г.* Трансформація підходів у просторовому плануванні на прикладах з XIX по XXI ст. / Галина Лабінська // Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф.	2 год.	1 тижден

	Парижі, Ідельфонсо Серда у Барселоні. Схеми просторового планування (ПП) після І Світової війни у Чехословаччині, Німеччині. Планування району видобутку нафти на Апшеронському півострові та м. Баку (1924) проф. Олександром Іваницьким, а також складання містобудівних планів низки міст. Розробка просторового плану Нью-Йорка, США (1929). ПП Південного берега Криму (1932-1937), району Кавказьких мінеральних вод (1937-1938). Проєкт ПП територій долини р. Рони, Франція (1933). Проєкт ПП Великого Лондона архітектора Патріка Аберкромбі (1944). Закон про плани розвитку у Великобританії (1947). Принципи сучасного зонування міських земель, закладені у проєкті м. Ковентрі Дональдом Гібсоном (1945). Роботи з ПП Донецького вугільного і Криворізького залізорудного басейнів (1940-1946). Галузевий підхід у ПП в Україні. Комплексне планування територій (схеми розміщення продуктивних сил; генеральна схема розселення; природоохоронні заходи) (з початку 1970-х рр.). Новітні тенденції ПП в Україні і у світі. *Самостійна робота*		Лозинського Р.М.]. – Львів, 2022. – С. 262-281. *URL:* Suchasni-napriamky-rozv-heohrafii-Ukrainy-book2022.pdf (lnu.edu.ua) 3. Пілотні проєкти трансформації вугільних мономіст: за якими критеріями обиратимуть шахти. *URL*: Пілотні проекти трансформації вугільних мономіст: за якими критеріями обиратимуть шахти | УНН (2020) 4. *Руеда С*. Ідельфонс Серда. Особистість та ідеологія / Сальвадор Руеда. *URL*: Medi ambient, tecnologia i cultura. Núm. 30 5. У Барселоні тестують суперквартали без автомобілів. *URL*: Barcelona Wants to Push Cars Out and Reclaim Roads as Public Space (2016) 6. Donald Gibson (architect). *URL*: Donald Gibson (October 11, 1908 — December 22, 1991), British architect | World Biographical Encyclopedia 7. A European Green Deal. Striving to be the first climate-neutral continent. *URL*: The European Green Deal - European Commission 8. John Nash. British Architect. *URL*: John Nash | Gothic Revival, Ecclesiastical, Churches | Britannica 9. *Kirkman E*. Architecture in the Era of Napoleon III / Emily Kirkman. 2007. *URL*: Haussmann's Architectural Paris - Architecture in the Era of Napoleon III - The Art History Archive 10. London 1944: Greater London Plan. *URL*: Greater London Plan | United Kingdom [1944] | Britannica 11. The Regent's Park and Primrose Hill. *URL*: The Regent's Park & Primrose Hill | The Royal Parks *Тема. Розвиток просторового планування у світі*	*2 год.*	
4	**Тема 3. Територіальний розвиток міст та їх головні планувальні форми.** Історія просторового планування міських територій. Перші містобудівні проєкти. Розвиток урбанізації у світі і в Україні зокрема. Агломерації та їх види, ознаки формування. Територіальний розвиток міста. Модель Йогана фон Тюнена. Основні планувальні форми міста. Роль транспортної інфраструктури у планувальній структурі міста. Роль природних умов у містобудуванні. Основні урботренди сучасного етапу. *Самостійна робота*	Лекція	1. *Безлюбченко О.С*. Планування і благоустрій міст. Навчальний посібник / О.С.Безлюбченко, О.В.Завальний, Т.О.Черноносова. – Харків, ХНАМГ, 2011. *URL:* Планування і благоустрій міст Безлюбченко О.С..pdf 2. *Берданова О*. Стратегічне планування місцевого розвитку. Практичний посібник / О.Берданова, В.Вакуленко // Швейцарсько-український проект "Підтримка децентралізації в Україні" – DESPRO. – Київ: ТОВ "София-А", 2012. – 88 с. *URL:* Стратегічне планування місцевого розвитку Берданова О.pdf 3. *Дронова О.Л.* Геоурбаністика: навчальний посібник / О.Л.Дронова. – Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. – 419 с. 4. *Ткачук А*. Просторове планування для економічного зростання: аналіз практики та законодавства /А. Ткачук, О. Врублевський. – Київ, 2009. – 120 с. 5. *Labinska H*. Influence of agglomerations on tourism development in Lviv region // Studia Periegetica, Polska. №3(27), 2019. – P. 45-57. *URL*: Influence of Agglomerations on the Development of Tourism in the Lviv Region - Studia Periegetica - Volume 27(3) (2019) - CEJSH - Yadda *Тема. Історична урбаністика*	2 год. *2 год.*	1 тиждень
5	**Тема 3. Територіальне і функціональне зонування території міст.**	Лекція	1. *Безлюбченко О.С*. Планування і благоустрій міст. Навчальний посібник / О.С.Безлюбченко, О.В.Завальний, Т.О.Черноносова. – Харків, ХНАМГ, 2011. *URL:* Планування і благоустрій міст Безлюбченко О.С..pdf	2 год.	1 тиждень

	Територіальне / просторове зонування – визначення загальної стратегії довгострокового використання території. Просторові зони: центральне ядро; зона в межах годинної транспортної доступності до ядра території; периферійна зона. Окремі вимоги до кожної із зон. Функціональне зонування детерміноване призначенням і режимом використання території. Специфіка проєктування територій залежно від промислової спеціалізації, наявної транспортної мережі, системи розселення, розміщення підприємств сфери послуг. Ієрархія центрів послуг. Нормативи розрахунків потреб у закладах культури. Геттоїзація у світових містах. Поширення джентрифікації. Поява "клаптикових міст", за Річардом Флоридою. *Самостійна робота*		2. Генеральна схема планування території України. *URL*: Генеральна схема планування території України | Платформа розвитку міст 3. *Дністрянська Н.І.* Дуже малі міські поселення Львівської області: суспільно-географічний потенціал та перспективи розвитку. Монографія / Н.І. Дністрянська, М.С. Дністрянський. 2013. – 198 с. *URL*:. 6090.indd (lnu.edu.ua) 4. *Лабінська Г.* Курорт Солотвино Закарпатської області: ресурси, територіальна організація, перспективи розвитку / Галина Лабінська // Матеріали XVI наукової конференції з міжнародною участю "*Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід*" (Львів, 7 жовтня 2022 р.). – С. 152-158. *URL:* materialy-HEOHRAFIYA-EKONOMIKA-I-TURYZM-16-2022-book.pdf 5. *Флорида Р.* Криза урбанізму. Чому міста роблять нас нещасними / Річард Флорида. [пер. з англ. Ірина Бондаренко]. – Київ: "Наш формат", 2019. – 320 с. *Тема. Основні урботренди сучасного періоду*	*2 год.*	
6	**Тема 1. Забезпечення міст України основною містобудівною документацією.** Вкажіть базові характеристики обраних поселень: міста і селища/села. • людність, станом на актуальну дату; • приналежність до громади: міської, селищної, сільської; • рік заснування; • герб; • статус поселення: обласний, районний центр, регіональний центр, центр ТГ; • функціональність поселення. Проаналізуйте наповнення веб-порталів обраних поселень із зазначенням лінку сторінок поселень. Сформулюйте висновок щодо розвитку й формування просторового іміджу обраних вами поселень. *Самостійна робота*	Практична робота 1	1. *Безлюбченко О.С.* Планування і благоустрій міст. Навчальний посібник / О.С.Безлюбченко, О.В.Завальний, Т.О.Черноносова. – Харків, ХНАМГ, 2011. *URL:* Планування і благоустрій міст Безлюбченко О.С..pdf 2. *Галушка З.І.* Концепція інтегрованого розвитку міст: необхідність та можливості застосування в Україні / З.І. Галушка, В.О. Соболєв // Економіка та управління національним господарством. Випуск №1(69), 2019. – С. 80-85. *URL*: 12.pdf (nau.in.ua) 3. *Лабінська Г.* Варіативність містобудівних концепцій як засіб конкурентоспроможності світових міст / Галина Лабінська // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "*Географічна освіта і наука: виклики і поступ*", присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (Україна, м. Львів, 18-20 травня 2023 р.). У 3-ох томах. Львів: Простір-М, 2023. Том 2. – С. 228-235. *Тема. Світові спеціалізовані рейтинги міст. Global cities Index* (*GCI*), *Global cities Outlook* (*GCO*)	2 год. *2 год.*	1 тиждень
7	**Тема 4. Варіативність містобудівних концепцій як засіб конкурентоспроможності світових міст** Зростаючий вплив агломерацій на навколишні поселення. Основні містобудівні концепції: ідеального міста, міста-саду, новітнього урбанізму, тактичного урбанізму, міста-губки, розумного міста, інтегрованого розвитку міста. Мінливі рейтинги світових міст.	Лекція	1. *Безлюбченко О.С.* Планування і благоустрій міст. Навчальний посібник / О.С.Безлюбченко, О.В.Завальний, Т.О.Черноносова. – Харків, ХНАМГ, 2011. *URL:* Планування і благоустрій міст Безлюбченко О.С..pdf 2. *Галегуа Дж.* Розумні міста / Джермен Галегуа. Переклад з англ. О.Стукало. – Київ: ArtHuss, 2021. –192 с. 3. *Галушка З.І.* Концепція інтегрованого розвитку міст: необхідність та можливості застосування в Україні / З.І. Галушка, В.О. Соболєв // Економіка та управління національним господарством. Випуск №1(69), 2019. – С. 80-85. *URL*: 12.pdf (nau.in.ua) 4. *Ґел Йен.* Міста для людей / Йен Ґел. – Київ: Основи, 2018. – 304с.	2 год.	1 тиждень

	Самостійна робота		5. *Лабінська Г.* Варіативність містобудівних концепцій як засіб конкурентоспроможності світових міст / Галина Лабінська // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "*Географічна освіта і наука: виклики і поступ*", присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (Україна, м. Львів, 18-20 травня 2023 р.). У 3-ох томах. Львів: Простір-М, 2023. Том 2. – С. 228-235. 6. *Лендрі Ч.* Креативне містотворення: його сила і можливості / Чарльз Лендрі. Переклад з англ. А. Діамант. – Харків: Фоліо, 2020. – 252 с. 7. *Лозинський Р.* Технології SMART-CITY в малих містах Львівської області / Роман Лозинський // Матеріали міжнародної практ. конференції "*Міський туризм: реалії, виклики, перспективи*". – Київ: Альфа-ПІК, 2020.– С. 57-59. 8. *Lozynskyy, R. Pantyley, V. and Sawicka, A*. (2021). The smart city concept in Poland and Ukraine: in search of cooperation opportunities. Bulletin of Geography. Socio-economic Series. 52(52): 95–109. *URL*: (PDF) The smart city concept in Poland and Ukraine: In search of cooperation opportunities *Тема. Містобудівні концепції* .	*2 год*.	
8-9	**Тема 3.** Міста майбутнього Завдання: оберіть одне з питань (I, II, III, IV). I. Планувальна структура сучасних міст. II. Концепти міст. Інновації у містах. III. Проєкти міст майбутнього – екологічно-чистих міст. IV. Унікальні міста світу. Унікальні архітектурні проєкти у містах. Опрацюйте питання за допомогою запропонованого списку джерел і додатку. Оформіть доповідь у форматі презентації *Pecha Kucha*.	Семінар 2	**I.** 1. 8 міст з середньовічним плануванням: фото з висоти пташиного польоту. *URL:* 8 міст з середньовічним плануванням: фото з висоти пташиного польоту - Останні новини - Дім (24tv.ua) **II.** **1.** В Іспанії будують перше у Європі "розумне" місто. *URL*: В Іспанії будують перше в Європі «розумне» місто — Finance.ua (2019) 2. *Галушка З.І.* Концепція інтегрованого розвитку міст: необхідність та можливості застосування в Україні / З.І. Галушка, В.О. Соболєв // Економіка та управління національним господарством. Вип. 1(69), 2019. – С. 80-85. *URL:* file:///C:/Users/admin/Downloads/12.pdf 1.Десять ознак "розумного міста". *URL:* http://thefuture.news/smart-city/ 2. 10 проявів "розумного" міста, які вже є в Києві: від каршерінга до електронної реєстратури. *URL:* 10 проявів «розумного міста», які вже є в Києві: від каршерінга до електронної реєстратури — The Village Україна (2020) 3. *Лабінська Г.М.* Реалізація концепції "*SMART CITY*" на прикладі курорту Трускавець Львівської області // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Міський туризм: реалії, виклики, перспективи (Київ, 27.03.2020). – Київ: Альфа-ПІК, 2020. – С.57-58. 4. "Місто-губка": що роблять в Берліні, щоб зливи не затоплювали місто. *UPL:* https://www.dw.com/uk/ /a-44831684 5. *Ожго Д.* Приклади й результати впроваджень інновацій у містах світу/ Данило Ожго. *URL:* https://site.ua/danilo.ozhho/29580/?utm_source=facebook&utm_medium=siteua&fbclid=IwAR2eifTiMOOFiTrrl__hHym9MOBAREGGZiAZ9MV2CdKI1x9KL7sT0IHWmjQ **III.** 1. *Буртик І.* У Сінгапурі з'явиться "екологічне місто" майбутнього / Ірина Буртик. *URL*: У Сінгапурі з'явиться екологічне місто майбутнього: фото проєкту (2020)	6 год.	2 тижні

	Самостійна робота		2. *Кирпичова А.* У Малайзії побудують екологічне місто майбутнього на трьох штучних островах / Аліса Кирпичова. *URL*: В Малайзії побудують екологічне місто майбутнього на трьох штучних островах (2020) 3. Міста майбутнього: неймовірні проекти. *URL:* Міста майбутнього: неймовірні проекти, які змінюють світ | Life (2017) 4. Плаваюче місто – порятунок від повеней? *URL:* Плаваюче місто - порятунок від повеней? - 24 Канал (2011) 5. Плавучі міста: фантастика чи наше майбутнє? *URL:* Плавучі міста: фантастика чи наше майбутнє? - BBC News Україна (2019) 6. У Саудівській Аравії почали будувати місто-стіну в пустелі. *UPL:* У Саудівській Аравії почали будувати місто-стіну в пустелі (2022) **IV.** 1. *Касіянчук М.* 7 міст, що побудовані на скелях / Марта Касіянчук. *URL:* Міста світу, які побудовані на скелях: вражаючі фото (2020) 2. *Терехов А.* В Україні стають популярними купольні будинки /Антон Терехов. *URL*: DIM.RIA – В Україні стають популярними купольні будинки (2018) 3. *Терехов А.* На Фарерських островах побудували унікальну будівлю-міст /Антон Терехов. *URL:* DIM.RIA – На Фарерських островах побудували унікальну будівлю-міст (2018) 4. *Терехов А.* У Нью-Йорку розробили проект інноваційного еко-будинку /Антон Терехов. *URL:* DIM.RIA – У Нью-Йорку розробили проект інноваційного еко-будинку (2018) 5. Технічно неможливо: 4 амбіційні архітектурні проекти, які так ніколи і не побудували. *URL:* Найвища будівля світу – незвичайна архітектура, проекти будівель 6. World's 100 Best Cities. *URL:* The best cities to live in 2023 are named - News| Planet of Hotels *Тема. Історичні міста. Унікальні міста. Міста майбутнього*	*4 год.*	
10	**Тема 5. Роль громадських і публічних просторів у просторовому плануванні**	Лекція	1. *Ґел Йен.* Міста для людей / Йен Ґел. – Київ: Основи, 2018. – 304с. 2. *Грищенко М.* Публічний простір міста як об'єкт соціологічного дослідження / М.Грищенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія соціологія. 1(7). 2016. С. 31-38. *URL:* 297935318.pdf 3. *Ісаченко І.* Парк з характером. Як спроектувати нудний міський сад. Поради від *TOPIAR* / Ірина Ісаченко. *URL*: https://pragmatika.media/park-s-harakterom-kak-proektirovat-neskuchnyj-gorodskoj-sad-sovety-ot-topiar/ 4. *Ісаченко І.* Яскраві плани. Для чого містам лайтинг стратегії / Ірина Ісаченко. *URL*: https://pragmatika.media/svetlye-plany-dlja-chego-gorodam-lajting-strategii/ 5. *Пальчук М.В.* Публічні простори міста Києва: суспільно-географічне дослідження / М.В.Пальчук. – Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02. – КНУ імені Тараса Шевченка, Київ, 2018. *URL*: http://scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/871/ dis_Palchuk%20M.V._new.pdf 6. *Тищенко І.М.* Міський публічний простір: підходи до визначення / І.М.Тищенко // Магістеріум. Вип. 59, Культурологія, НУ «Києво-	2 год.	1 тиждень

	Самостійна робота		Могилянська академія». 2015. - 87 с. *URL*: https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/82bc7327-5489-42a8-91a2-04fdbff4c10d/content 7. Як створюють громадський простір у світі. *URL:* Як створюють громадський простір у світі | Платформа розвитку міст *Тема. Методика проєктування громадського простору. Досвід створення громадських і публічних просторів у світі*	*2 год.*	
11-14	**Тема 5. Порівняльна характеристика міських громадських просторів (на прикладі міських просторів Львова)** Навчальні екскурсії у межах міста Львова з метою виконання порівняльного аналізу міських громадських просторів за визначеними параметрами: доступність, використання, імідж, інтегрованість. Екскурсія 1. Парк імені Івана Франка, Святоюрська площа, вул. Євгена Озаркевича; Екскурсія 2. Площа Євгена Маланюка, вул. Степана Руданського, площа Коліївщини; Екскурсія 3. Площа Олекси Гасина, проспект імені Тараса Шевченка, сквер імені Дмитра Коцюбайла. Екскурсія 4. Вул. Князя Романа (простір колишньої козацької Церкви), площа Петрушевича *Самостійна робота*	Практична робота 3	1. *Грищенко М.* Публічний простір міста як об'єкт соціологічного дослідження / М. Грищенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія соціологія. 1(7). 2016. С. 31-38. *URL:* 297935318.pdf 2. *Ісаченко Ірина*. Парк з характером. Як спроектувати нудний міський сад. Поради від *TOPIAR*. URL: https://pragmatika.media/park-s-harakterom-kak-proektirovat-neskuchnyj-gorodskoj-sad-sovety-ot-topiar/ 3. *Пальчук М.В*. Публічні простори міста Києва: суспільно-географічне дослідження. – Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02. – КНУ імені Тараса Шевченка, Київ, 2018. *URL*: http://scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/871/ dis_Palchuk%20M.V._new.pdf 4. *Тищенко І.М*. Міський публічний простір: підходи до визначення // Магістеріум. Вип. 59, Культурологія, НУ «Києво-Могилянська академія» - 87 с. *URL*: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6906/Tyshchenko_Miskyi_publichnyi_prostir.pdf *Тема. Історія громадських просторів Львова: парку імені Івана Франка, Святоюрської площі, вул. Євгена Озаркевича, площі Євгена Маланюка, вул. Степана Руданського, площі Коліївщини та інших*	8 год. *2 год.*	4 тижні
15	**Тема 6. Роль бренду у розвитку території** Поняття: бренд, товарний знак, брендинг міста/ місця, брендування. Логотип, слоган. Інструменти створення територіального бренду: сучасні і традиційні. Продукти з географічним зазначенням та вимоги до них. Товари з географічним зазначенням. Ребрендинг і рестайлінг. Ребрендинг території / поселення. Продукти з географічним зазначенням. Вимоги до таких продуктів: загальноєвропейські і національні. Захист подібних назв. Товари з географічним зазначенням. Італійський досвід активного впровадження такої політики задля збереження ремесел, зростання зайнятості у муніципалітетах та їх розвитку *Самостійна робота*	Лекція	1. *Ісаченко І.* Яскраві плани. Для чого містам лайтинг стратегії / Ірина Ісаченко. *URL*: https://pragmatika.media/svetlye-plany-dlja-chego-gorodam-lajting-strategii/ 2. Основне про географічне зазначення. *URL*: Основне про ГЗ | Географічні зазначення України 3. *Ясніковскі А*. Брендинг міст як інструмент формування конкурентоспроможності територій / Адам Ясніковскі // Вісник СумДУ. Серія Економіка, 2023.- С.36-43. *URL*: 4.pdf 4. Success factors of place marketing: A study of place marketing practices in Northern Europe and the United States (2003). *URL*: Success Factors of Place Marketing: A Study of Place Marketing Practices in Northern Europe and the United States *Тема. Сучасні і традиційні інструменти створення територіального бренду в українських поселеннях. Українські продукти з географічним зазначенням та вимоги до них. Товари з географічним зазначенням.*	2 год. *2 год.*	1 тиждень
16	**Тема 7. Просторове планування сільських територій.** Трансформація сільської місцевості на сучасному етапі. Гострота проблеми "зникаючих сіл" в Україні. Зміна	Лекція	1. *Колгас Р*. Архітектура сільської місцевості / Рем Колгас. *URL*: http://arch-vydav.blogspot.com/2019/02/2014.html 2. Практичний посібник з питань реорганізації органів місцевого самоврядування та комунальних підприємств. *URL*: Reorganizatciya.indd	2 год.	1 тиждень

	адміністративно-територіального устрою в Україні. Термінологія: село, селище, хутір, територіальна громада (ТГ), старостинський округ, адміністративний центр ТГ, територія ТГ. Історична довідка. Основні типи топографічного розміщення сіл. Основні планувальні форми сіл. Сучасна характеристика сіл України. Основні планувальні структурні схеми сіл. Потреба оновлення існуючих генеральних планів сільрад, створення планів територій ТГ. Порядок розроблення, погодження і затвердження схеми планування території сільради. Перелік документів, потрібних ТГ. Територіальний менеджмент і маркетинг на рівні сіл і селищ. Бюджетні повноваження обласного і місцевого рівнів. План дій щодо розробки стратегічних документів розвитку ТГ *Самостійна робота*		(auc.org.ua) 3. Посібник АМУ для громад // Асоціація міст України (auc.org.ua). *URL*: ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК АМУ ДЛЯ ГРОМАД (п'ять модулів) 20 / Листопад, 2020 - Івано-Франківське регіональне відділення асоціації міст України : (amu.if.ua) 4. *Рогожин О.Г.* Демографічні перспективи українського села: історичні передумови, регіональний аналіз і моделювання / О.Г.Рогожин. – Київ: Інститут національної безпеки, 2004. – 296 с. 5. Схема планування території сільради; ДБН Б 1.1-7:2007 "Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території сільради". *URL*: Б 1.1 Система містобудівної документації (СМБД) - ДБНУ - Державні будівельні норми України - норми: ДБН, ДСТУ, СНиП, ГОСТ, СН, ВБН *Тема. Перелік документів, потрібних ТГ. Територіальний менеджмент і маркетинг на рівні сіл і селищ, їхні бюджетні повноваження*	*2 год.*	
17	**Тема 7. Просторове планування сільських територій** 1. Типізація сіл району за людністю. 2. Групування сіл за адміністративним статусом. 3. Групування сіл за локалізацією у просторовій структурі громади. 4. Групування сіл за господарськими функціями. 5. Аналіз переважаючих форм забудови сіл й рівня освоєності земель. 6. Визначення рівня периферійності суспільно-географічного положення сіл громади. *Самостійна робота*	Практична робота 4	1. Інтерактивний ресурс до використання: *URL*: Демографія населених пунктів України (datatowel.in.ua) 2. Нові райони: склад + карти. *URL*: Нові райони: карти + склад (decentralization.gov.ua) 3. *Рогожин О.Г.* Демографічні перспективи українського села: історичні передумови, регіональний аналіз і моделювання / О.Г.Рогожин. – Київ: Інститут національної безпеки, 2004. – 296 с. *Тема. Детальний аналіз сіл обраної територіальної громади: за людністю, типами, спеціалізацією, переважаючими типами забудови та рівнем освоєності земель.*	2 год. *4 год.*	1 тиждень
18	**Тема 8. Земельні ресурси територіальних громад у контексті впровадження ринку землі в Україні** Впровадження ринку землі в Україні у 2021 році. Проблеми, не вирішені до впровадження офіційного ринку землі в Україні: заповнення Держгеокадастру; консолідація реєстрів у країні; забезпечення прозорості даних; аналіз фактичного використання земельних ділянок, розвиток аграрного вектора загалом разом із діджиталізацією та формуванням електронної інфраструктури. Організація інформаційної підтримки земельних питань для територіальних громад. Питання нормативної грошової оцінки землі. Дії громад у контексті ринку землі.	Лекція	1. Закон України "Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України". *URL*: Про порядок вирішення окреми... | від 28.07.2023 № 3285-IX (rada.gov.ua) 2. *Габрель М.* Просторове планування на місцевому рівні в Україні / М.Габрель, М.Добровольський, М.Добровольська та ін. 2023. *URL*: ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ В УКРАЇНІ | Просторовий розвиток (knuba.edu.ua) 3. Портал об'єднаних громад України. *URL*: Портал об'єднаних громад України — Gromada.info 4. Публічна кадастрова карта України. *URL*: Публічна кадастрова карта України - дивитись онлайн (terram.com.ua) (2021) 5. *Сабатин І.* Ринок землі в Україні: як підготуватися до його запуску. / Інна Сабатин. *URL*: Ринок землі в Україні: як підготуватися до його запуску | FaceNews.ua: Новини України (2019) 6. *Тарасовський Ю.* Земельна реформа. За два роки в Україні продано 1% сільгоспземель. / Юрій Тарасовський. *URL*: За два роки земельної реформи в Україні продано 1% сільгоспземель – Мінагрополітики — Forbes.ua (2023)	2 год.	1 тиждень

	Самостійна робота		7. *Luigi La Riccia.* Landskape planning at the Local Level (2017). *URL*: 421334_1_En_BookFrontmatter 1..16 (springer.com) *Тема. Ринок землі в Україні.*	*2 год.*	
19	**Тема 1. Вивчення законодавчої бази курсу** Ознайомлення з головними Законами України, що регулюють просторовий розвиток, через опрацювання тестів, запропонованих викладачем. Робота в межах пари. *Самостійна робота*	Практична робота 5	1. Закон України "Про основи містобудування". *URL*: Про основи містобудування | від 16.11.1992 № 2780-XII (rada.gov.ua) 2. Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності". *URL*: Про регулювання містобудівно... | від 17.02.2011 № 3038-VI (rada.gov.ua) 3. Закон України "Про архітектурну діяльність". *URL*: Про архітектурну діяльність | від 20.05.1999 № 687-XIV (rada.gov.ua) *Тема. Основні положення ключових Законів України у сфері просторового розвитку*	2 год. *2 год.*	1 тиждень
20	**Тема 9. Інженерний благоустрій територій у просторовому плануванні** Інженерна інфраструктура району. Потреба комплексного розгляду питань інженерної підготовки всієї проєктованої території на етапі напрацювання проєктно-планувальних рішень. Ринкові підходи при формуванні паливно-енергетичного балансу території, країни загалом. *Самостійна робота*	Лекція	1. *Безлюбченко О.С.* Планування і благоустрій міст. Навчальний посібник / О.С.Безлюбченко, О.В.Завальний, Т.О.Черноносова. – Харків, ХНАМГ, 2011. *URL:* Планування і благоустрій міст Безлюбченко О.С..pdf 2. *Дронова О.Л.* Геоурбаністика: навчальний посібник / О.Л.Дронова. – Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. – 419 с. 3. *Ткачук А.* Просторове планування для економічного зростання: аналіз практики та законодавства /А. Ткачук, О. Врублевський. – Київ, 2009. – 120 с. 4. *Лабінська Г.М.* Роль інженерного благоустрою у просторовому плануванні / Г.М.Лабінська // II Міжнародна науково-практична конференція "*Trends in the scientific development*", 28 вересня – 1 жовтня 2021 р. Ванкувер, Канада. – С. 76-82. *URL:* II-Conference-Trends-in-the-scientific-development.pdf *Тема. Державні будівельні норми (ДБН) в Україні. Сучасні нововведення у ДБН.*	2 год. *2 год.*	1 тиждень
21	**Тема 10. Чинник транспорту у просторовому плануванні** Відповідність транспортної мережі території характеру її використання – головне завдання просторового планування. Формування єдиної транспортної системи території. Вплив технічного прогресу на вдосконалення існуючих видів міського і приміського транспорту. Містоформуюча роль залізничного транспорту. Акцент на екологічні види громадського транспорту. Поняття "*транспортна втома населення*". Функціональний підхід в організації транспортних перевезень. *Самостійна робота*	Лекція	1. *Безлюбченко О.С.* Планування і благоустрій міст. Навчальний посібник / О.С.Безлюбченко, О.В.Завальний, Т.О.Черноносова. – Харків, ХНАМГ, 2011. *URL:* http://eprints.kname.edu.ua/21795/1/СЮ_печ_вар_пл2010_поз.5Н_Пособие_(Планировка).pdf 2. Генеральна схема планування території України. *URL*: Генеральна схема планування території України | Платформа розвитку міст 3. Статистичний щорічник України за 2019 р. *URL:* www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/zb_yearbook_2019.pdf 4. *Топчієв О.Г.* Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навчальний посібник / О.Г.Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с. *Тема. Плани сталої мобільності у містах України. Роль транспорту у розвитку українських агломерацій*	2 год. *2 год.*	1 тиждень
			1. Генеральна схема планування території України. *URL*:		

22	**Тема 11. Чинник довкілля у просторову плануванні.** Роль просторового планування – забезпечення охорони природи та збереження екологічної рівноваги на території регіону при одночасному раціональному використанні усіх його людських, природних і матеріальних ресурсів. Врахування чинника довкілля у просторовому плануванні. Потреба загального екологічного аналізу території. Ревіталізація порушених ландшафтів. *Самостійна робота*	Лекція	Генеральна схема планування території України | Платформа розвитку міст 2. *Громаченко К.Ю.* Міжнародний досвід рекреаційного використання порушених земель / К.Ю.Громаченко, М.С.Яковишина, Н.О. Вітрук та ін. *URL*: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕКРЕАЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПОРУШЕНИХ ЗЕМЕЛЬ - Digital Repository of National University of Water Management and Nature Resources Use 3. *Руденко Л.Г.* Ландшафтне планування та його роль у вирішенні завдань сталого просторового розвитку України / Л.Г.Руденко, Е.О.Маруняк // Український географічний журнал, 2012. №1. – С.3-8. *URL*: UGJ-2012-1-03_0.pdf 4. *Ткачук А.* Просторове планування для економічного зростання: аналіз практики та законодавства /А. Ткачук, О. Врублевський. – Київ, 2009. – 120 с. 5. *Топчієв О.Г.* Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навчальний посібник / О.Г.Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с. 6. A European Green Deal. Striving to be the first climate-neutral continent. *URL*: The European Green Deal - European Commission 7. *Luigi La Riccia.* Landskape planning at the Local Level (2017). *URL*: 421334_1_En_BookFrontmatter 1..16 (springer.com) *Тема. Ревіталізація водойм у місті Львів. Дослідження "теплового острова" у Львові.*	4 год. *2 год.*	2 тижні
23	**Тема 12. Роль культурних ландшафтів у просторовому плануванні** Культурні ландшафти (КЛ), як цілісні екокультурні системи. Бачення ландшафту у Європейській ландшафтній конвенції, 2000 р. Традиційні (*домодерні та доіндустріальні*) і модерні (*модерні та індустріальні*) культурні ландшафти. Роль збережених КЛ у житті регіону, його гармонійному та сталому розвитку, створенні його внутрішньої ідентичності й образу, й у створенні культурного образу цілої країни на міжнародному рівні.	Лекція	1. Елементи нематеріальної спадщини України в міжнародних списках ЮНЕСКО. *URL*: ukrayinska_nks_u_mizhnarodnyh_spyskah_yunesko_12.12.24.pdf 2. Європейська ландшафтна конвенція. *URL*: Європейська ландшафтна кон... | від 20.10.2000 № ETS N 176 3. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. *URL*: Конвенція про охорону всесвітньої куль... | від 16.11.1972 4. *Лабінська Г.* Ревіталізація як чинник туристичної привабливості міста (на прикладі польського міста Катовиці) / Галина Лабінська // Матеріали XVII міжнародної наук.-практ. конференції "*Географія, економіка, і туризм: національний та міжнародний досвід*", присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті, 20-річчю кафедри туризму. Львів, 6-8 жовтня 2023 р. С. 199-2003. *URL:* materialy kafedra touryzmu 2023.pdf 5. *Лозинський Р.* Культурні ландшафти Галичини: етика взаємодії людини з природою (2020) / Роман Лозинський. *URL*: (PDF) Культурні ландшафти Галичини: етика взаємодії людини з природою / Cultural Landscapes of Galicia (Ukraine): The Ethics of Human-Nature Relation (in Ukrainian) 6. *Лозинський Р.* Роль культурних ландшафтів як основа розвитку сільських територіальних громад (2021) / Роман Лозинський. *URL*: Культурні ландшафти як основа розвитку сільських територіальних громад – Український центр культурних досліджень 7. Список об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО в Україні. *URL*: Список об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні — Вікіпедія	2 год.	1 тиждень

	Самостійна робота		*Тема. Європейська ландшафтна конвенція*	*2 год.*	
24	**Тема 13. Дієздатність сучасної територіальної громади** Законодавча основа дієздатності сучасної територіальної громади (ТГ). Перелік документів, потрібних ТГ на сучасному етапі. Питання просторового розвитку ТГ у "Комплексному плані просторового розвитку ТГ", згідно Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель" (2020 р.). Його перехідний період до 1 січня 2025 р. План дій щодо розробки стратегічних документів розвитку ТГ. Доцільність розробки документації у ТГ, зокрема "Стратегії розвитку громади". Розподіл повноважень між рівнями влади. Роль старости у громаді. Типові проблеми ТГ й пошук їх вирішення. Електронні ресурси для аналізу стану ТГ: Соціальна карта територіальних громад; платформа *EDEM* (*e-dem.ua*); Портал спроможності громад; рейтинг ТГ. Економічні профілі громад Львівської області. *Самостійна робота*	Лекція	1. *Габрель М.* Просторове планування на місцевому рівні в Україні / М.Габрель, М.Добровольський, М.Добровольська та ін. 2023. *URL*: ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ В УКРАЇНІ | Просторовий розвиток (knuba.edu.ua) 2. *Ґел Є.* Міста для людей: простір, в якому хочеться жити / Єн Ґел. Переклад з англ. Ольги Любарської. Київ: Онови, 2018. – 304 с. 3. *Лабінська Г.М.* Реалізація концепції "*SMART CITY*" на прикладі курорту Трускавець Львівської області // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "*Міський туризм: реалії, виклики, перспективи*" (Київ, 27.03.2020). – Київ: Альфа-ПІК, 2020. – С.57-58. 4. *Лабінська Г.* Курорт Солотвино Закарпатської області: ресурси, територіальна організація, перспективи розвитку / Галина Лабінська // Матеріали XVI наукової конференції з міжнародною участю "*Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід*" (Львів, 7 жовтня 2022 р.). - С. 152-158. *URL:* materialy-HEOHRAFIYA-EKONOMIKA-I-TURYZM-16-2022-book.pdf 5. Портал об'єднаних громад України. *URL*: Портал об'єднаних громад України — Gromada.info 6. *Склярська О.І.* Виклики та перспективи суспільно-просторового розвитку Львівської міської територіальної громади / О.І. Склярська // Міжн. наук.-практ. конф. «*Географічна освіта і наука: виклики і поступ*», присвячена 140-річчю географії у Львівському університеті, 18–20 травня 2023 р. Т.2. С. 224-228. 7. *Топчієв О.Г.* Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навчальний посібник / О.Г.Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с. *Тема. Комплексний рейтинг громад Львівщини*	2 год. *2 год.*	1 тиждень
25	**Тема 13**. **Робота з електронними ресурсами курсу** Завдання 1. Опираючись на лекційний матеріал (лекція "*Дієздатність сучасної територіальної громади*") та рекомендовані джерела, визначте перелік ресурсів до опрацювання. Завдання 2. За об'єктом, який ви обрали для ІНДЗ (територіальна громада), пошукайте усю можливу інформацію в електронних ресурсах. *Самостійна робота*	Практична робота 6	1. Державний веб-портал бюджету для громадян. *URL*: Open Budget - Державний веб-портал бюджету для громадян 2. Децентралізація в Україні. *URL*: Децентралізація в Україні (decentralization.gov.ua) 3. Офіційний сайт Асоціації агенцій регіонального розвитку України. *URL*: http://www.narda.org.ua/ 4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. *URL*: Державна служба статистики України (ukrstat.gov.ua) 5. Платформа електронної демократії *E-DEM*. *URL*: Єдина система місцевих петицій (e-dem.ua) *Тема. Електронні ресурси у сфері просторового планування України*	2 год. *2 год.*	1 тиждень
26	**Тема 14. Специфіка формування бюджету територіальної громади** Бюджети громад: статті доходів і статті видатків. Оптимізація надходжень до бюджету ТГ. Активність громади у процесі формування і моніторингу бюджету	Лекція-семінар	1. Державний веб-портал бюджету для громадян. *URL*: Open Budget - Державний веб-портал бюджету для громадян 2. Децентралізація в Україні. *URL*: Децентралізація в Україні 3. Звідки беруться гроші? Доходи місцевих громад. *URL*: Звідки беруться гроші? Доходи місцевих громад | Центр спільних дій 4. Куди діваються гроші? Децентралізація. *URL*: Децентралізація:	2 год.	1 тиждень

	громади. Типові підходи при розподілі видаткової частини бюджету ТГ. *Самостійна робота*		Куди діваються гроші? | Центр спільних дій *Тема. Доходи місцевих громад / Центр спільних дій // youtu.be . Децентралізація: Куди діваються гроші? / Центр спільних дій // youtu.be*	*2 год.*	
27	**Тема 15. Сучасний Європейський досвід просторового планування**. Просторове планування у Німеччині, Франції, Норвегії та інших країнах. Поняття "реновації", "ревіталізації". Світові напрацювання за даними напрямками. *Самостійна робота*	Лекція	1. *Лабінська Г.М.* Адаптація простору у країнах Європи у контексті викликів пандемії *Covid-19* // XI Міжнародна науково-практична конференція "*Topical issues of modern science and education*", 11-13 березня 2021 р., Таллінн, Естонія. *URL:* XI-ConferenceMarch-11-132021-book (1).pdf. – С. 48-53. 2. *Лозинський Р.М.* Роль *CEMAT* у формуванні Європейської системи просторового планування / Р.М. Лозинський, Г.М. Лабінська, В.М. Моргацький // International science conference on emerging trends in science and education "*Theoretical and scientific bases of development of scientific thought*". Rome, Italy. February, 16-19. ISBN 978-1-63684-356-8. DOI 10.46299/ISG.2021.I.V. – S. 189-194.*URL*: V-Conference-February-16-192021-book.pdf. 3. *Окамура О.* Пандемія змінить наші будинки та міста / Осаму Окамура. *URL*: Пандемія змінить наші будинки та міста | Збруч 4. Україна продовжує удосконалювати законодавство відповідно до норм ЄС на шляху до декарбонізації та енергонезалежності. *URL*: Україна продовжує удосконалювати законодавство відповідно до норм ЄС на шляху до декарбонізації та енергонезалежності | Кабінет Міністрів України 5. *Полссон К.* Європейський шлях відбудови міст. Т.1: Гуманні міста – Практичний посібник / Карстен Полссон. – *DOM Publishers*; Основи, 2023. – 272 с. 6. *Полссон К.* Європейський шлях відбудови міст. Т.2: Квартальні міста – Практичний посібник / Карстен Полссон. – *DOM Publishers*; Основи, 2023. – 216 с. 7. A European Green Deal. Striving to be the first climate-neutral continent. *URL*: The European Green Deal - European Commission *Тема. Просторове планування у Німеччині, Франції, Норвегії та інших країнах*	2 год. *2 год.*	1 тиждень
28-31	***Стратегічне просторове планування розвитку обраної територіальної громади*** Захист індивідуальних науково-дослідник робіт, виконаних за вказаним планом і представлених у форматі презентації *Power Point* тощо	Презентація ІНДЗ	1. Енциклопедія історії України. *URL*: Енциклопедія історії України: Додатковий том. Кн. 1: А–Я : Смолій В.А. : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive 2. *Лабінська Г.* Курорт Солотвино Закарпатської області: ресурси, територіальна організація, перспективи розвитку / Галина Лабінська // Матеріали XVI наукової конференції з міжнародною участю "*Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід*" (Львів, 7 жовтня 2022 р.). – С. 152-158. *URL:* materialy-HEOHRAFIYA-EKONOMIKA-I-TURYZM-16-2022-book.pdf 3. *Лабінська Г.М.* Реалізація концепції "*SMART CITY*" на прикладі курорту Трускавець Львівської області // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "*Міський туризм: реалії, виклики, перспективи*" (Київ, 27.03.2020). – Київ: Альфа-ПІК, 2020. – С.57-58. 4. *Лучик В.* Етимологічний словник топонімів України / Василь Лучик. – Київ: ВЦ "Академія", 2014. – 544 с. 5. Міста і села України. *URL:* Міста і села України: всі населені пункти України на одному сайті	8 год.	4 тижні

	Самостійна робота		6. Офіційна сторінка Всеукраїнського перепису населення 2001 р. *URL:* Всеукраїнський перепис населення 2001: 7. Офіційний веб-портал об'єднаних територіальних громад України. *URL*: Портал об'єднаних громад України — Gromada.info 8. Старовинні карти України. *URL:* Старовинні карти 9. Сторінка Центру міської історії. *URL:* Центр 10. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. *URL:* Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich - wynik wyszukiwania - DIR 11. *SWOT*-аналіз з прикладами. *URL*: SWOT-аналіз із прикладами: Що це і як скласти | Блог eSputnik *Тема. Комплексне дослідження обраної територіальної громади за заданим планом та його презентація у межах пари*	*6 год*.	
32	Підсумкове заняття			2 год.	